

שערים לרוח בפסיכותרפיה וייעוץ

הכנס האקדמי הראשון בישראל על שילוב רוחניות בטיפול

11 במרץ 2019, ד' אדר ב' תשע"ט • אודיטוריום הכט באוניברסיטת חיפה 8:30 - 16:00

שערים לרוח בפסיכותרפיה וייעוץ

הכנס האקדמי הראשון בארץ על הקשר בין פסיכותרפיה וייעוץ לבין רוחניות

ד' באדר ב' התשע"ט 11.3.2019

אוניברסיטת חיפה

יו"רות שותפות של הכנס

פרופ' עפרה מייזלס ד"ר פנינית רוסו-נצר

הוועדה האקדמית של הכנס (לפי סדר א-ב)

ד"ר דנה אמיר, ד"ר אביבה ברקוביץ'-אוחנה, פרופ' נורית ירמיה

פרופ' עפרה מייזלס, ד"ר מריאנה רוח-מדבר שפירא

ד"ר פנינית רוסו-נצר, ד"ר אביהו שושנה

מזכירות הכנס:

גבי פנינה אוחנה

אתר הכנס: <https://spiritpsych.edu.haifa.ac.il>

פייסבוק: <https://www.facebook.com/events/303012997085125/>

תודות

תודות לפקולטה לחינוך ולאוניברסיטת חיפה על התמיכה בכנס זה.
תודה גם לקרן ג'ון טמפלטון ולאוניברסיטת ברגהם יאנג ביוטה ארה"ב על התמיכה בכנס.

This conference was partially supported by a grant from the John Templeton Foundation, and the participation and direction of Brigham Young University. The opinions expressed in this conference are those of the presenter(s) and do not necessarily reflect the views of the John Templeton Foundation or Brigham Young University

תוכן עניינים

4תוכנית הכנס
5 פתח דבר
6 על המרכז הרב-אוניברסיטאי לחקר וטיפול רוח האדם
7 סדנא קלינית- פרופ' קנת' פרגמנט
8-10 סבב מושבים מקבילים בכנס
11-18 המציגים בכנס
19-30 תקצירי הרצאות
31 מבט על
32-35 עמודי הערות

תוכנית הכנס: שערים לרוח בפסיכותרפיה וייעוץ

מבט-על

8:30-9:00 התכנסות וכיבוד קל (באודיטוריום הכט)

9:00-10:45 מליאת בוקר (באודיטוריום הכט) יו"ר: ד"ר פנינית רוסו-נצר

ברכות: פרופ' חנו אלכסנדר דיקן הפקולטה לחינוך אוניברסיטת חיפה

קטע שירה: שירי גורפינקל

הרצאת אורח: פרופ' קנת' פרגמנט Prof. Kenneth Pargament

An Evidence-Based Rationale for Spiritually Integrated Psychotherapy

10:45-11:15 הפסקה

11:15-13:15 שבעה מושבים מקבילים שכוללים תיאוריה, מחקר, תיאורי מקרה ו/או התנסות (בחדרים שונים, פירוט בהמשך)

מצבי תודעה כמנוף לתהליכי שינוי והתפתחות • "שב איתו על סף השבר": ליווי רוחני
בשכול • פסיכותרפיה רוחנית יהודית • חיבורי גוף-נפש ורוח: בהתפתחות האישית
ובעשייה הטיפולית • לוגותרפיה (טיפול ממוקד משמעות) • פסיכואנליזה ורוחניות
הדרך הבודהיסטית ופסיכותרפיה רוחנית

13:15-14:00 הפסקת צהריים

14:00-16:00 מליאת סיום (באודיטוריום הכט) יו"ר: ד"ר פנינית רוסו-נצר

המשגות ומחקר

פרופ' עפרה מייזלס נתיבי רוח: מודל אינטגרטיבי להתפתחות רוחנית

ד"ר פנינית רוסו-נצר "מפגשים מסוג השלישי": נקודות מפגש בין פסיכולוגיה חיובית ורוחניות

ד"ר הישאם אבו ריא מאבקים דתיים/רוחניים בקרב מוסלמים: מאפיינים תרבותיים והשלכות קליניות

על המימד הרוחני בשירה, במוזיקה ובטיפול

ד"ר דנה אמיר מן האקראי אל הנצחי: קריאה בשירתו של רילקה

משה ברגשטיין חמלה כיסוד של הפסיכואנליזה אצל ביון וואגנר

מקהלת הפקולטה לחינוך "הללויה" של ליאונרד כהן

פתח דבר

*"שיהיה יומכם כמו מניפה נפרשת
שיהיה לבכם פתוח לאהוב
קו של אור וקו של חן וקו של חסד
שאפשר לראות אותם גם מקרוב...
שתהיו ערים כסקרנות של ילד
ושירכם יביא לכם מן השורות
קו של אור וקו של תום וקו של תכלת
שאפשר לראות אותם גם מקרוב" (רחל שפירא)*

ההתעניינות ברוחניות ובהתפתחות רוחנית קיימת בתרבות האנושית מאז ומעולם. אולם קבלת הרוחניות כתחום מחקר ומדעי לגיטימי בפסיכולוגיה היא חדשה יחסית. לאורך זמן רב היחס של הפסיכותרפיה לרוחניות אופיין בהסתייגות, חשדנות, והפרדה. בעידן הנוכחי של קצב מהיר, גירויים בלתי פוסקים והיעדר יציבות, גוברת והולכת בעולם ההכרה באשר לחשיבות ההיבט הרוחני בהוויית האדם כשלם ובכלל זה הבנה לגבי המרכזיות של הכמיהה האנושית אל הפלאי, הנשגב והחיבור אל ה"מעבר". תובנות אלו באו לידי ביטוי בצמיחה וגידול הן במחקר והן בפרקטיקה שמשלבת היבטים של הרוח בטיפול ויעוץ כיסוד מרכזי ואוניברסאלי בהתפתחות אנושית מיטבית.

כנס זה הינו ביטוי של תהליך הבשלה ארוך שנים של חשיבה, מחקר, שיח וחלום שלנו ומהווה אירוע היסטורי בישראל ופריצת דרך בחיבור בין רוחניות לפסיכותרפיה ובהנחת המימד הרוחני ויישומו בטיפול נפשי תוך שילוב האקדמיה והשדה. את הרצאת הפתיחה החגיגית בכנס ייתן פרופ' קנת' פרגמנט מגדולי החוקרים והקלינאים בעולם בתחום זה. עם זאת, גם בארץ השילוב בין רוח לטיפול עולה ומשגשג. עם הכנת הכנס אפילו אנחנו הופתענו מהריבוי והגיוון הקיים כבר כעת בארץ בשיטות טיפוליות שיש בהם שילובים עם הרוח. בכנס זה יכולנו לתת במה רק למקצת מהפעילות הענפה בתחום זה.

אנו מקוות שתביאו עימכם לכנס "סקרנות של ילד" ושהכנס יקדם שיח, דיאלוג והתרחבות הלב והחשיבה בתהליך הכניסה בשערים המגוונים להבנת המימד המרכזי והחשוב כל כך בהוויית האדם ובחייהם של מטופלים ונועצים. אנו גם מקוות שהכנס יקדם יצירת קהילה ורשת מטפלים וחוקרים המעוניינים להמשיך ולהעמיק בחקר וביישום האפשרויות הרבות הטמונות בשילוב זה. כבר כעת ישנן פעילויות שונות שמטרתן קידום החיבור בין רוחניות לפסיכותרפיה וביניהן פתיחת תוכנית לתואר שני בהתמחות בפסיכותרפיה אינטגרטיבית גוף-נפש-רוח באוניברסיטת חיפה, ופרסום עתידי של גיליון פסיכואקטואליה של הסתדרות הפסיכולוגים בישראל אשר יעסוק בשילוב חיוני זה של טיפול ורוח. אנו מאחלות שההתכנסות של כולנו ביום זה תאפשר מרחב שבו ניתן יהיה לחוות קווי אור רכים של חן, תום וחסד שמחברים את המעשה הטיפולי לרוח על שעריו המגוונים.

המרכז הרב-אוניברסיטאי לחקר וטיפוח רוח האדם

(אושר ע"י אוניברסיטת חיפה והוא עתה בהקמה)

הכנס הנוכחי מהווה אחת הדוגמאות של הפעילות הענפה של המרכז והחברים בו.

ברחבי העולם כולו גובר בעשרות השנים האחרונות העניין ברוחניות ובהתפתחות רוחנית בתוך דתות ומחוצה להן. לאקדמיה בארץ ובעולם יש תפקיד מרכזי במחקר, הוראה וקידום ההבנה והפתיחות לממדים אלו בקיום האנושי ובהבנת הפוטנציאל של הרוחניות בהקשרה הפלורליסטי והפרו-חברתי לתרום להתפתחות האנושית ברמת הפרט וברמת החברה.

החזון של המרכז הינו :

- קידום הידע וההבנה של הממד הרוחני בקיום האנושי
- הבאת חקר ולימודים על רוחניות ורוח האדם לאקדמיה למרכז הבמה, למקום הראוי להם
- יצירת לגיטימיות ונגישות לממדים אלו בציבור הרחב

המרכז הינו מרכז מצוינות רב-אוניברסיטאי, שכולל התייחסות רב תחומית ומתבסס על תפיסה הוליסטית ורחבה של הידע האנושי וטבע האדם (גוף, נפש, רוח) ושל דרכי הידיעה שלו.

מודל הוליסטי כזה של שיתוף פעולה רב-דיסציפלינרי ורב מוסדי הוא פורץ דרך וייחודי בנוף האקדמי ומבטא ומשקף במבנהו הארגוני ובתפיסותיו הפלורליסטיות את הטוב שברוח האדם.

צוות ההקמה של המרכז מונה כ- 25 אנשים (חוקרים ואנשי שדה) ובהם נציגים של 5 אוניברסיטאות (חיפה, תל-אביב, ירושלים, בר-אילן ובן גוריון) ומספר מכללות (המכללה האקדמית צפת, המרכז האקדמי פרס).

לצוות קשרים עם מספר ארגונים בינלאומיים מרכזיים בעולם שעוסקים בנושאים דומים, למשל באוניברסיטת קולומביה בניו-יורק, באוניברסיטת ברקלי ובאוניברסיטת סטנפורד, ארה"ב.

מטרות המרכז כוללות :

- קידום מחקר, כנסים וימי עיון
- קידום הוראה ותוכניות לימודים
- פיתוח קשרים עם אנשי מדע ומוסדות מדע בארץ ובחו"ל
- מתן שרות לקהילה – ובכלל זה הפצת מידע, יעוץ וקידום יישומים מבוססי ראיות מדעיות בשדות שונים : בחינוך, בטיפול נפשי, בארגוני בריאות, בארגונים עסקיים וביחסים בין קבוצות
- בין פעילויותיו ושיתופי הפעולה שלו עד כה יישומים שעוסקים בתוכניות לימוד, מחקר ופעילות בקהילה בעיקר בארגוני חינוך ובריאות :
 - קידום תוכנית לתואר שני בפסיכותרפיה אינטגרטיבית גוף-נפש-רוח
 - מחקר בנושא של רוחניות יהודית בפסיכותרפיה במימון קרן טפלטון
 - מחקר ליישום מיומנויות המאה ה-21 - "חכמת הדעת והלב" בתי ספר יסודיים בישראל במימון ISF ובשיתוף עם משרד החינוך
 - כנס ארצי בנושא : פדגוגיה מתבוננת : רוח מודעות וקסם בחינוך
 - כנס ארצי ה-9 במספר לחקר רוחניות עכשווית
 - שותפות בפיתוח תוכנית ארסמוס + ליצירת סביבה איכפתית בהכשרת מורים ורופאים
 - בניית קורס אינטרנטי חינוכי רב-אוניברסיטאי לטיפוח סביבה איכפתית ומיטיבה בחינוך
 - יישום כלים קונטמפלטיביים ומיינדפולנס בארגוני בריאות ובארגונים עסקיים

סדנה קלינית
יום שישי 8 מרץ 2019

Clinical Workshop

Understanding and Addressing Spirituality in Psychotherapy: A Basic Skills Workshop

Prof. Kenneth Pargament

This workshop is designed to provide participants with basic skills in spiritually integrated psychotherapy. We start by defining spiritually integrated therapy and basic competencies in this domain, and then go on to review the challenges of attending to spirituality in counseling. The large part of the workshop focuses on: (1) a framework for conceptualizing and evaluating spirituality in the life of the client; (2) a multi-level model of spiritual assessment, and; (3) illustrations of the ways practitioners can help clients draw upon spiritual resources and address spiritual problems to facilitate their health and well-being. The workshop draws upon case examples, research studies, video clips, and group discussion.

סבב מושבים מקבילים בכנס

מושב 1: מצבי תודעה כמנוף לתהליכי שינוי והתפתחות

מיקום יתפרסם בהמשך

יו"ר: ד"ר אביהו שושנה (אוניברסיטת חיפה)

- א. **מדיטציה ותודעת עצמי** ד"ר אביבה ברקוביץ' אוחנה
- ב. **חוויות מיסטיות ופסיכותרפיה מבוססת חומרים משני תודעה** ד"ר קרן צרפתי
- ג. **חוויות רוחניות בטבע כשער לטרנספורמציה אישית** גבי לייח נאור
- ד. **כשנוטק מגיע לקליניקה: תפיסותיהם והתמודדותם של מטפלים דרוזים עם תופעת ההיזכרות והדיבור על גלגול קודם בקרב הדרוזים** גבי מהא נטור
- ה. **אני ואני ועל מה שמעבר לעצמי - פרספקטיבה זן בודהיסטית על רוחניות בפסיכותרפיה** ד"ר עודד ארבל

מושב 2: "שב איתו על סף השבר": ליווי רוחני בשכול

מיקום יתפרסם בהמשך

יו"ר: ד"ר נדב יופה נבו (פסיכיאטר בכיר)

במושב זה ישולבו תיאורי מקרים והתנסויות

- א. **"ואיך קורה עדיין"? צרכים רוחניים של משפחות שכולות** מר אילן שריף
- ב. **ליווי רוחני ואובדן ושכול: "וילכו שניהם יחדיו"** גבי פרדי אמיתי
- ג. **לפתוח חלון לתת לכדור הברזל לצאת** גבי פאידיה עבדאללה
- ד. **"נשימה רוח- רוחניות בטיפול באובדן ושכול"** גבי רחל פוקס-אטון
- ה. **סדנא והתנסות: בעת קשה מנשוא: סדנת כתיבה לאחר אסון** גבי ריבה שכטר, גבי נאוה זוהר-סייקס

מושב 3: פסיכותרפיה רוחנית יהודית

מיקום יתפרסם בהמשך

יו"ר: ד"ר מריאנה רוח-מדבר שפירא (המכללה האקדמית צפת)

במושב זה ישולבו תיאורי מקרים והתנסויות

- א. **אלוהים שלי הוא לא אישי: שבר ותיקון בטיפול ברווקות מאוחרת** גבי זיווה ברכה גדרון
- ב. **פצעי היקשרות ודרכי התקשרות עם אלוהים- השלכות טיפוליות** גבי דבורה נוב
- ג. **המהפכה השקטה של הטיפול התנכ"י - תודעה, נפש וכוונה** גבי יעל שפיר גריבי
- ד. **התנסות במודל עבודה המשלב בין לימוד חשיבה הכרתית ("ימימה") לטיפול באמנות** גבי ליאת צוקר

מושב 4 : חיבורי גוף-נפש ורוח : בהתפתחות האישית ובעשייה הטיפולית

מיקום יתפרסם בהמשך

יו"ר : פרופ' גיא אנוש (אוניברסיטת חיפה)

במושב זה ישולבו תיאורי מקרים

- א. **בכל אחד יש Self** גבי עינת אבני ברונסטיין
- ב. **מהחוויה הסומטית (Somatic Experience) לממד הרוח-נשמה** גבי אילת דה פיצ'וטו
- ג. **המקום בו הגוף והנפש נפגשים - העצמת הרוח בחדר הטיפול** ד"ר נמרוד שיינמן
- ד. **רוחניות גוף-נפש בשיטת ניה (NIA)** פרופ' נורית ירמיה

מושב א' 5 – לוגותרפיה (טיפול ממוקד משמעות)

מיקום יתפרסם בהמשך

יו"ר : ד"ר יונתן דוידוב

במושב זה ישולבו תיאורי מקרים והתנסויות

- א. **"קול קרא והלכתי, הלכתי כי קרא הקול, הלכתי לבל אפול..."** – המימד הנואטי והקריאה למציאת משמעות ד"ר פנינית רוסו-נצר
- ב. **על ספת הלוגותרפיה : אותנטיות, אחריות ומשמעות בטיפול** גבי דפנה ברבן
- ג. **לגו ולוגותרפיה : משחק כנתיב למציאת משמעות בטיפול** גבי עינב ריבק
- ד. **סדנת התנסות : "אייכה"?** - שאלות סוקראטיות, יצירה וחוויה בדרך למשמעות ד"ר פנינית רוסו-נצר, גבי דפנה ברבן, גבי עינב ריבק

מושב 6 : הדרך הבודהיסטית ופסיכותרפיה רוחנית

מיקום יתפרסם בהמשך

יו"ר : ד"ר תמר אהרונסון (אוניברסיטת חיפה)

במושב זה ישולבו מדיטציה ותיאורי מקרים

- א. **תרגול או טיפול? פרספקטיבה בודהיסטית על תפיסת העצמי** מר אסף סטי אל-בר
- ב. **"בקצה השמיים" אובדן ואבל בראי הבודהיזם** גבי טלי הלמן-מור
- ג. **חמלה והחוכמה שבאי הוודאות** גבי מאיה לאוב

מושב 7: אמונה שירה ואהבה: פסיכואנליזה ורוחניות

מיקום יתפרסם בהמשך

יו"ר: ד"ר דנה אמיר (אוניברסיטת חיפה)

במושב זה ישולבו תיאורי מקרים

- א. על הצורך להאמין – גלגוליו וביטוייו של מושג האמונה בחשיבה הפסיכואנליטית ובטיפול גב' עינת פלדחי
- ב. היונה שם, אין צורך להצביע עליה – על רוחניות בתיאוריה ובטיפול על פי יונג ונוימן
מר גיא פרל
- ג. כיצד הפסיכואנליזה והקבלה יכולות לרפא זו את זו? ד"ר רות קרא-איונוב קניאל

המציגים בכנס

מליאת הבוקר

פרופסור קנת' פרגמנט

Prof. Kenneth Pargament

Kenneth Pargament is professor emeritus of psychology at Bowling Green State University and Adjunct Professor in the Menninger Department of Psychiatry at Baylor Medical School. He has served as Distinguished Scholar at the Institute of Spirituality and Health in Houston. He has published over 300 articles on religion, spirituality, and health, and authored *The Psychology of Religion and Coping: Theory, Research, Practice* and *Spiritually Integrated Psychotherapy: Understanding and Addressing the Sacred*. Dr. Pargament is Editor-in-Chief of the 2013 two-volume *APA Handbook of Psychology, Religion, and Spirituality*. Among his awards are the Oskar Pfister Award from the American Psychiatric Association in 2009, the Lifetime Achievement Award from the Ohio Psychological Association in 2010, the Distinguished Service Award from the Association of Professional Chaplains in 2015, and the first Applied Psychology of Religion and Spirituality Award from Division 36 of the American Psychological Association. He received an honorary doctor of letters from Pepperdine University. He was recently cited as one of the 50 most influential living psychologists in the world today. Dr. Pargament has been married 43 years to his wife, Aileen, has two children, two daughters-in-law, and one very new granddaughter.

מושבים מקבילים

מושב ראשון: מצבי תודעה כמנוף לתהליכי שינוי והתפתחות

1. ד"ר אביבה ברקוביץ אוחנה, חברת סגל באוניברסיטת חיפה בפקולטה לחינוך - החוג ליעוץ והתפתחות האדם והחוג ללמידה הוראה והדרכה, ומרכז אדמונד ספרא לחקר המוח.
מייל: avivabo@edu.haifa.ac.il
2. ד"ר קרן צרפתי, מייסדת שותפה מכון האקומי ישראל; חוקרת קלינית ומנהלת הכשרה קלינית ושיתופי פעולה בארגון מאפי"ס - Multidisciplinary Association for Psychedelic Studies.
מייל: keren.tzarfaty@gmail.com
3. גב' לייזה נאור, תרפיסטית בטבע וחוקרת שבוחנת את ההשפעה המיטיבה של הטבע על האדם דרך תהליכי צמיחה התפתחות וריפוי המתקיימים בטבע. לייזה מובילה מסעות, מרצה ומכשירה אנשי חינוך וטיפול לעבוד עם הטבע.
מייל: liawaysofknowing@gmail.com
4. מהא נאטור, דוקטורנטית בפקולטה לחינוך, החוג לחינוך מיוחד, אוניברסיטת חיפה.
מייל: maha.natoor@yahoo.com
5. ד"ר עווד ארבל, פסיכיאטר מומחה ופסיכותרפיסט, בוגר ביה"ס לרפואה באונ' ת"א והתוכנית לפסיכותרפיה פסיכואנליטית באוניברסיטת ת"א. מייסד ועומד בראש מרפאת המיינדפולנס שבמרכז לבריאות הנפש בבאר שבע ועוסק בפסיכותרפיה וייעוץ במסגרת פרטית. בוגר תוכנית המטפלים של פסיכו-דהרמה וחרב בסגל ההוראה, ועומד בראש תחום המטפלים של בית הספר. במסגרת בית החולים מנחה קבוצות מדיטציה למטופלים ולצוות, עוסק בטיפול פרטני במגוון הפרעות ועוסק בהוראה והכשרה של מטפלים בתורת הנפש הבודהיסטית וגישות מבוססות מיינדפולנס. בעל חגורה שחורה בקראטה ומנסה לנגן בחליל במבוק.
מייל: oded.arbel@gmail.com

מושב שני: "שב איתו על סף השבר": ליווי רוחני בשכול

1. **אילן שרף**, מפקח ארצי של היחידה לטיפול במצבי אובדן פתאומי ושכול במשרד הרווחה והשירותים החברתיים. כמו כן, אילן הינו עובד סוציאלי, מנהל תחום אובדן פתאומי ושכול והתחנות לטיפול זוגי ומשפחתי, משרד הרווחה.
מייל: ilans@molsa.gov.il
2. **פרדי אמיתי** הייתה המלווה הרוחנית הראשונה בבי"ח שיבא, ועבדה במשך שש שנים כמלווה רוחנית בהוספיס תל השומר. כיום פרדי מלווה רוחנית לבני משפחה שאיבדו את יקיריהם בנסיבות של אובדן פתאומי בעקבות תאונת דרכים, התאבדות או רצח.
מייל: fraidie@zahav.net.il
3. **פאידה עבדאללה**, עובדת סוציאלית במרכז סיוע של מרכז אלה בחברה הערבית ומלווה רוחנית מוסמכת. פאידה עבדה במשך 19 שנה במחלקת הרווחה בכפר כנא, בתחומים שונים של אלימות, טיפול משפחתי וליווי משפחות עם צרכים מיוחדים וכיהנה כיועצת מעמד אישה במועצה מקומית כפר כנא למשך שלוש שנים. משנת 2012 מנהלת מרכז סיוע למשפחות שחוו אובדן פתאומי כתוצאה מרצח, תאונות דרכים והתאבדות לחברה הערבית בצפון. כיום, מתוך תפיסתה את צרכי המטופלים, הוכשרה כמלווה רוחנית מוסמכת במרכז הרפואי רמב"ם ומשלבת את הליווי הרוחני בעבודתה
מייל: faida@elah.org.il
4. **רחל פוקס-אטון**, מ.א מטפלת משפחתית. מייסדת ומנכ"לית ארגון חברות - רוח יוצרת בריאות, הפועל להעצמת המרכז הרפואי באמצעות רוח ויצירה. מומחית בליווי משפחות ויחידים המתמודדים עם מחלה, משבר ואובדן. מלווה רוחנית ומדריכה, מנחת קבוצות לאנשי טיפול ורפואה, לפיתוח מודעות וצמיחה רוחנית.
מייל: rachel.ettun@gmail.com
5. **גב' ריבה שכטר** ריבה הינה יועצת חינוכית ומדריכה ארצית ביחידה להתמודדות במצבי טראומה וחירום בשפ"י משרד החינוך, אשר עברה השתלמות בתפיסה והכלים של הליווי הרוחני ומעבירה השתלמויות בתחום ליועצות חינוכיות. בעבודתה היא נקראת לתמוך ולייעץ לצוותים מקצועיים בזמן אסון ומצבי קיצון.
מייל: Riva_riva@walla.com
6. **גב' נאוה זוהר-סייב** נאוה הינה עובדת סוציאלית, מדריכה ומלווה רוחנית מוסמכת העוסקת בפיתוח בתחום הליווי הרוחני בגוינט אשלים, הנחיית סדנאות והדרכה לאנשי מקצוע.
מייל: naavazs@jdc.org

מושב שלישי: פסיכותרפיה רוחנית יהודית

1. זיוה ברכה גדרון, פסיכותרפיסטית מטפלת ומדריכה בפסיכודרמה, מסיימת דוקטורט בפסיכולוגיה בנושא תקווה בשדה הטיפול הקבוצתי בדגש על היבטים רוחניים על פי החסידות. מנהלת המכון הירושלמי לפסיכודרמה.
מייל: zivabg18@gmail.com
2. דבורה נוב, מ.א. עוסקת בטיפול, בהדרכה ובהכשרת מטפלים. מרצה למחשבת ישראל ולפסיכולוגיה יהודית. ספרה השלישי יראה אור בקרוב.
מייל: devorah.nov@outlook.com
3. יעל שפיר גריבי, M.A (בהצטיינות) בפסיכותרפיה וייעוץ. N.L.P Certified Trainer. מפתחת שיטת בייבל-תרפיה.
מייל: bibletherapy1@gmail.com yaligaribi@gmail.com
4. ליאת צוקר, מטפלת באמנות (M.A). דוקטורנטית בחוג לייעוץ והתפתחות האדם באוניברסיטת חיפה. התזה שכתבה עסקה בחשיבה הכרתית (ימימה), וכך גם הדוקטורט שבימים אלה כותבת. מרכזת פרויקט המחקר "פסיכותרפיה המשלבת רוחניות יהודית".
מייל: liat.zucker@gmail.com

מושב רביעי: חיבורי גוף-נפש ורוח: בהתפתחות האישית ובעשייה הטיפולית

1. **עינת אבני ברונסטין, MSW**, פסיכותרפיסטית, מטפלת IFS מוסמכת, מדריכת ומנחת הכשרות בינלאומית מטעם המרכז העולמי ל-IFS. מייסדת שותפה של המכון הישראלי ל-IFS.
מייל: cinat@ifs-israel.org
2. **גב' אילת דה פיצ'וטו**, פסיכותרפיסטית, MA בפסיכולוגיה קלינית, מטפלת ומדריכה מוסמכת בשיטת החוויה הסומטית (SE). מפתחת ומנחה סדנאות חיבור להדרכה פנימית, המאפשרות קשב לקול מיוחד הקיים בכל אחד מאתנו, בעלת קליניקה פרטית.
מייל: ayeletadep@gmail.com
3. **ד"ר נמרוד שיינמן**, מבכירי הרפואה האינטגרטיבית בישראל ומייסד המרכז הישראלי לרפואת גוף-נפש. מרכז מיום "נשמת החינוך", שמקבץ חוקרי חינוך מהזירה הבינלאומית, לפיתוח מודל חינוך אינטגרטיבי עתידי. מלמד ומנחה מטפלים ואנשי חינוך במרכזים מקצועיים בישראל, אוסטרליה, אירופה וארה"ב.
מייל: nimush123@gmail.com
4. **פרופ' נורית ירמיה**, פסיכולוגית קלינית מומחית, מלמדת באוניברסיטה העברית בירושלים, עוסקת בפסיכולוגיה חיובית ובמיינדפולנס, בעלת חגורה שחורה דאן 1 בניה.
מייל: yrmianurit@gmail.com

מושב חמישי: לוגותרפיה (טיפול ממוקד משמעות)

1. ד"ר פנינית רוסו-נצר, חוקרת ומרצה בכירה במכללה לחברה ואומנויות, עמיתת הוראה ומחקר באוניברסיטת חיפה. מתמחה בתחומים: פסיכולוגיה חיובית, פסיכולוגיה אקזיסציונליסטית (קיומית) ומשמעות בחיים, רוחניות והתפתחות רוחנית, רוחה נפשית, ותהליכי שינוי חיובי וצמיחה במעגלי החיים, במוסדות אקדמיים ובארגונים שונים. לוגותרפיסטית, ראש תוכנית ההכשרה ללוגותרפיה באוניברסיטת תל-אביב ועורכת שותפה של ספרים בתחומים אלו.
מייל: pninit.russonetzer@gmail.com
2. גב' דפנה ברבן, פסיכולוגית קלינית מומחית ומדריכה. בעלת קליניקה עצמאית ומדריכה בשפ"ח. בוגרת התוכנית ל Associate in Logotherapy באוניברסיטת תל אביב.
מייל: Dafna.baraban@gmail.com
3. גב' עינב ריבק, מטפלת באומנות ומדריכה. בוגרת התוכנית ל Associate in Logotherapy באוניברסיטת תל אביב.
מייל: Eynav.ribak@gmail.com

מושב שישי: הדרך הבוהיסטית ופסיכותרפיה רוחנית

1. מר אסף (סטיו) אל-בר, מתרגל, לומד ומלמד פילוסופיה ומדיטציה בודהיסטית במסגרות שונות. מסיים דוקטורט שחוקר את הדרך הבוהיסטית מפרספקטיבה חינוכית.
מייל: satielbar@gmail.com
2. גב' מאיה לאוב, מלמדת תיאוריה ומדיטציה ב"פסיכו-דהרמה" - ביי"ס לתורת הנפש הבוהיסטית, ובמסגרות שונות. מטפלת מוסמכת בפסיכודרמה, בוגרת תוכנית הלימודים ב"האקומי"-פסיכותרפיה התנסותית. עושה שילובים בין שלוש הגישות בקבוצות ובקליניקה פרטית.
מייל: mayalaub@gmail.com
3. גב' טלי הלמן-מור, פסיכותרפיסטית ומנחת קבוצות בגישה בודהיסטית.
מייל: tal.h.mor@gmail.com

מושב שביעי: אמונה שירה ואהבה: פסיכואנליזה ורוחניות

1. גב' עינת פלדחי, היא פסיכולוגית קלינית, תלמידה במסלול הדוקטורט הבין-תחומי בפסיכואנליזה בחוג ליעוץ והתפתחות האדם, מטפלת בקליניקה פרטית.
מייל: einatfz@gmail.com
2. מר גיא פרל אנליטיקאי יונגיאני, מורה באוני' ת"א ובביה"ס לאומנויות המילה בי-ם, תלמיד לתואר שלישי באוניברסיטת חיפה.
מייל: wabimini@gmail.com
3. ד"ר רות קרא-איונוב קניאל, חוקרת קבלה, פסיכואנליזה ומגדר. מרצה בחוג לתולדות ישראל באוניברסיטת חיפה, עמיתת מחקר במכון שלום הרטמן ובמכון ת"א לפסיכואנליזה ספרה "קדשות וקדושות -אימהות המשיח במיתוס היהודי" ראה אור בשנת 2014 (סדרת הילל בן חיים, הקיבוץ המאוחד). ספרה החדש, "חבלי אנוש- הלידה בפסיכואנליזה ובקבלה" ראה אור בהוצאת כרמל בשיתוף עם סדרת "פרשנות ותרבות", 2018. פרסמה שני ספרי שירה "אין שקט בעולם כלל" (2011) שזכה בפרס רחל נגב, ו"הנפש נעתקת" שראה אור בסדרת ריתמוס 2016. אם לארבעה, מתגוררת בירושלים.
מייל: rutkara@gmail.com

מליאת סיום

1. פרופסור עפרה מייזלס פרופ' בפסיכולוגיה התפתחותית, חברת סגל בפקולטה לחינוך באוניברסיטת חיפה. חוקרת יחסים קרובים, את הרצון להיטיב והתפתחות רוחנית. דיקן הפקולטה לחינוך-2006-2012, פסיכולוגית קלינית, מתנסה במרחבי הרוח ולומדת את דרכיה ומנסה לקדם מרחבי חיבור בין האקדמיה לרוח.
מייל: ofram@edu.haifa.ac.il
2. ד"ר פנינית רוסו-נצר חוקרת ומרצה המתמחה בתחומים: פסיכולוגיה חיובית, פסיכולוגיה אקזיסציונליסטית (קיומית) ומשמעות בחיים, רוחניות והתפתחות רוחנית, רווחה נפשית, ותהליכי שינוי חיובי וצמיחה במעגלי החיים, במוסדות אקדמיים ובארגונים שונים. לוגותרפיסטית, ראש תוכנית ההכשרה ללוגותרפיה באוניברסיטת תל-אביב ועורכת שותפה של ספרים בתחומים אלו.
מייל: pninit.russonetzer@gmail.com
3. ד"ר השאם אבו ריא, הוא פסיכולוג קליני, מרצה בכיר בבית הספר לעבודה סוציאלית באוניברסיטת תל אביב, וחוקר בעל שם עולמי בפסיכולוגיה של הדת והרוחניות. תחום המחקר המרכזי שלו הוא התמודדות דתית/רוחנית ומאבקים דתיים/רוחניים.
מייל: aburaiya@gmail.com
4. ד"ר דנה אמיר, פסיכולוגית-קלינית, פסיכואנליטיקאית מנחה בחברה הפסיכואנליטית בישראל, חברת סגל באוניברסיטת חיפה, משוררת וחוקרת ספרות. הוציאה לאור שישה ספרי שירה ושלושה ספרי עיון: "על הליריות של הנפש" (מאגנס, 2008), "תהום שפה" (מאגנס, 2013), ו"להעיד על העדים" (מאגנס, 2018).
מייל: dana.amir2@gmail.com
5. ד"ר משה ברגשטיין, פסיכואנליטיקאי, מלמד בתכניות הכשרה לפסיכותרפיה ומרכז את המסלולים המתקדמים בתכנית לפסיכותרפיה באוניברסיטת ת"א.
מייל: moshebergstein@gmail.com

תקצירי ההרצאות

מליאת הבוקר:

פרופסור קנת' פרגמנט

Prof. Kenneth Pargament

Sacred Matters: An Evidence-Based Rationale for Spiritually Integrated Psychotherapy

This address presents an empirical rationale for why spiritually integrated psychotherapy makes good sense. To place this presentation in a historical context, we begin by reviewing the long-standing tension and antipathy of the mental health field to religion and spirituality. After briefly considering the meaning of the terms “spirituality” and “religion,” we draw on research findings and examples from clinical practice to highlight several reasons for a spiritually integrated approach to psychotherapy and counseling: (1) many people see their lives through a sacred lens; (2) spirituality can be a vital resource; (3) spirituality can also be a source of problems; (4) many people prefer spiritually integrated mental health care; (5) spirituality cannot be totally removed from psychotherapy, and; (6) attention to spirituality may add to the effectiveness of treatment.

מושבים מקבילים:

מושב ראשון: מצבי תודעה כמנוף לתהליכי שינוי והתפתחות

מדיטציה ותודעת עצמי ד"ר אביבה ברקוביץ-אוחנה

תחושת העצמי מחולקת בידע פילוסופים קוגניטיביים לעצמי הנרטיבי (זהות אוטוביוגרפית עם המשכיות על ציר הזמן, דימוי עצמי), ועצמי מינימלי (עצמי חווייתי המעוגן בתחושה בתחושה ברגע הנוכחי). מוצעת רמה שלישית, עצמי-טרנסנדנטי, בהתבסס על מחקר מצטבר המראה גמישות מוחית רבה בחוויה של העצמי הנרטיבי והמינימלי, כמו גם הבסיס המוחי שלהם, בעקבות תרגול מדיטציה.

חוויות מיסטיות ופסיכותרפיה מבוססת חומרים משני תודעה ד"ר קרן צרפתי

חומרים משני תודעה קשורים היו מאז ומתמיד למסורות רוחניות וחוויות מיסטיות. מחקרים עכשוויים מראים כי שימוש בחומרים אלו במיכל בטוח ותומך, מאפשר התרחשות של חוויות מיסטיות משמעותיות. מחקרים שונים בתחום בודקים את השפעת חוויות מיסטיות אלו על התמרה של מצבים פסיכיאטרים חריפים העמידים לטיפול תרופתי ופסיכולוגי ומציגים ממצאים מעניינים ומפתיעים. בהרצאה זו תציג ד"ר קרן צרפתי את עולם המחקר של חומרים משני תודעה, את החוויות המיסטיות המתגלות בו ואת השפעתם על קשיים פסיכולוגיים-פסיכיאטריים.

חוויות רוחניות בטבע כשער לטרנספורמציה אישית גבי ליה נאור

הרצאה זו תעסוק בהיבטים התראפויטיים של חוויות שיא הנחווות בטבע ותחשוף את המאפיינים הייחודיים של החוויה בטבע דרך ספרות תיאורטית ומחקרית בתחום ותיאורי מקרה.

כשנוטק מגיע לקליניקה: תפיסותיהם והתמודדותם של מטפלים דרוזים עם תופעת ההיזכרות והדיבור על גלגול קודם בקרב הדרוזים גבי מהא נאטור

הרצאה זו עוסקת בהתמודדות מטפלים דרוזים (פסיכולוגים ועובדים סוציאליים) עם תופעת הנוטק. נוטק משמעו היזכרות ודיבור על גלגול קודם. זוהי תופעה מוכרת ומקובלת בעדה הדרוזית המהווה חלק מהשיח אודות אובדן, מוות ומשמעות החיים. כשהנוטק מלווה בקושי רגשי המוביל לחיפוש עזרה מקצועית, הוא לרוב עובר מגבולות השיח החברתי-דתי ונדון דרך השיח הפסיכולוגי-מערבי. המוקד בהרצאה זו הוא הקונפליקט של המטפלים הדרוזים, בני התרבות, כאשר הנוטק מעמיד אותם בין השפה המקומית לשפה המקצועית וההשלכות של כך על טיפול רגיש תרבות

אני ואני ועל מה שמעבר לעצמי - פרספקטיבה זן בודהיסטית על רוחניות בפסיכותרפיה- ד"ר עודד ארבל

"כל מה שאדם מתגדל, מתגדל העולם כולו עימו" הרב אברהם יצחק הכהן קוק.

קו ההתפתחות של הפסיכותרפיה במאה השנים האחרונות הלך מפסיכולוגיה של אדם אחד, אל עבר יחסים בין אובייקטים מופנמים, תוך דגש הולך וגובר על יחסים בין אישיים והיקשרות. למרות התנועה הזו, עדיין, רוב הגישות הקלאסיות שמות את העצמי, על תשוקותיו, קשריו, הנרטיב שלו והנוקקות שלו במרכז הסצנה הטיפולית. לעומתן, מסורות רוחניות שונות הדגישו מאז ומתמיד מקום נפשי שהוא מעבר לעצמי. מקום שבו העצמי מתמזג וחש חלק ממשוהו גדול ממנו. חוויות כאלו נרשמות בתודעת האדם פעמים רבות כבעלות ערך טרנספורמטיבי עמוק, וכמגדלור של משמעות, תקווה וחכמה. בהרצאה זו נבחן את מקומו של המטפל באפשרות ותמיכה בחוויות רוחניות המתרחשות במפגש הטיפולי. נדון ביכולת לעודד, ואולי אף לתת את התנאים המתאימים להופעתן של חוויות כאלו ולשים אותן בהקשר מצמיח ומגדל. ההרצאה תעסוק במקבילות מעולם האימון הזן בודהיסטי ובמיוחד במשותף בין המפגש עם מורה הזן, לבין המפגש המתרחש במהלך פסיכותרפיה הומאניסטית, דינאמית מבוססת מיינדפולנס.

מושב שני: "שב איתנו על סף השבר": ליווי רוחני בשכול

הליווי הרוחני בארץ התפתח בחמש עשרה השנים האחרונות, בתחילה בתחומי בתי החולים, זיקנה וסוף חיים ואחר כך גם לתחום האובדן והשכול. במושב נתמקד בליווי הרוחני בתחום השכול האזרחי בעקבות תאונות דרכים, רצח והתאבדויות. נתבונן על הצרכים הרוחניים של בני המשפחה השכולים, נשמע סיפורי מקרים של ליווי רוחני פרטני המכוון לכל אדם לפי האופי, השפה והתרבות ונלמד על הכשרה לשילוב הרוחניות בעבודת מטפלים באובדן ושכול מטעם משרד הרווחה. בחצי השני של המושב תהיה סדנא חוויתית המיועדת לעיבוד מצבי אסון ושכול בקרב צוותים טיפוליים וחינוכיים, על בסיס מודל של סדנא שפותחה בעקבות אסון השיטפון מוזמנים לבוא לסדנא עם כלי כתיבה לסדנא ולב פתוח.

"ואיך קורה עדיין"? צרכים רוחניים של משפחות שכולות" מר אילן שריף

מהם הצרכים הרוחניים הייחודיים של בני משפחה שחוו שכול פתאומי ואלים? האם ניתן למצוא מענים מתאימים לכאבם בכלים רוחניים? מה עושה הרוחניות לסביבה טיפולית קלינית ואיזה מענים היא יכולה להביא גם למרחבים קליניים וארגוניים למול צרכיהם המגוונים של בני המשפחה, אשר פעמים רבות הטיפול הקלאסי אינו מתאים להם ואשר התייחסות למרחב הרוחני בכלים ייחודיים יכולה לסייע להם.

ליווי רוחני ואובדן ושכול: "וילכו שניהם יחדיו" גב' פרדי אמית

הליווי הרוחני מוכר בעולם ובארץ כמקצוע שמקומו בהתמודדות עם משברי חולי וסוף החיים. מהניסיון שנרכש בפרויקט "מקום לנש(ל)מה" רואים את ערכו בהתמודדות עם אובדן ושכול. ההרצאה תתאר את הדומה והשונה בין מפגשי ליווי רוחני עם אנשים הנמצאים בסוף חייהם לבין מפגשים עם מי שחוו אובדן ושכול ונמצאים בתוך המשך החיים, תוך תיאור מספר מפגשים והתבוננות על הדרך להתאמת הליווי הרוחני לאנשים שונים על פי התכונות לתפיסת המרחב הרוחני האישי שלהם.

לפתוח חלון לתת לכדור הברזל לצאת גב' פאידה עבדאללה

הליווי הרוחני הינו כלי טיפולי חשוב ביותר למשפחות שחוו אובדן פתאומי. זהו כלי טיפולי מסייע החל מהמפגש הראשוני (האינטייק) עם המשפחות הללו בביתם אחרי המשבר הטראומטי הכי קשה בחיים שלהם- אובדן יקר באופן פתאומי והוא משמעותי גם לליווי המשפחות הנמצאות במשבר, קשיים ומעברים שונים בחייהם.

נשימה ורוח- רוחניות בטיפול באובדן ושכול גב' רחל פוקס-אטון

לבני המשפחה שכולים יש צורך עמוק בקבלת התייחסות למרחב הרוחני שלהם ולא פחות מכך יש למטפלים עצמם צורך בכך. ההרצאה תתאר את תהליך הלמידה הקבוצתי בהכשרה של מטפלים באובדן ושכול בבית הספר המרכזי לעובדים סוציאליים ואת הסיפורים של שילוב מרחב זה בתוך עבודתם הטיפולית.

סדנא בעת קשה מנשוא: סדנת כתיבה לאחר אסון גבי ריבה שכטר, גבי נאוה זוהר-סייקס

מתוך צורך שעלה מן השטח אחרי אסון השיטפון פותחה סדנת כתיבה לסיוע לצוותים להתמודדות רוחנית לאחר מצבי אסון, לתהליך המאפשר התחלה של עיבוד נפשי-רוחני לאירוע. הסדנא תועבר למשתתפי המושב ללמידה חווייתית משותפת. יש להביא כלי כתיבה.

מושב שלישי: פסיכותרפיה רוחנית יהודית

המושב מייצג חלק משדה המחקר של פרויקט פסיכותרפיה רוחנית יהודית בישראל, הנתמך בידי קרן טמפלטון, בראשות פרופ' עפרה מייזלס (אוניברסיטת חיפה) וד"ר מריאנה רוח-מדבר שפירא (המכללה האקדמית צפת).

לאתר המחקר הבינלאומי www.bridgesconsortium.net/grant-projects
קישור למחקר הישראלי פסיכותרפיה המשלבת רוחניות יהודית
מייל הפרויקט jewishpsyche@gmail.com

אלוהים שלי הוא לא אישי: שבר ותיקון בטיפול ברווקות מאוחרת גב' זיוה ברכה גדרון

המתח שבין פרשנות פסיכולוגית לפרשנות רוחנית על פי היהדות. מקרה טיפול (case study) בנושא חווית הרווקות והשאפה לקשר זוגי הנעה בין יאוש לתקווה. ניתוח ההיסטוריה האישית רצופת אכזבות, כאב וכעס, מול חווית הניכור הדתית והחיפוש אחר אלוהים. כיצד מאפשרת החוויה הטיפולית, בדגש על רוחניות יהודית, את מה שמעבר להתנגדות וחרדה?

פצעי היקשרות ודרכי התקשרות עם האלוהים – השלכות טיפוליות גב' דבורה נוב

המציאות הפסיכו-פיזית מהווה את הפריזמה הרוחנית שלנו, כאשר תהליכי התפתחות ויחסי היקשרות מושלכים על הקשר עם האלוהים. נראה כיצד קשיבות (mindfulness) לגוף-נפש יכולה להיות לעזר בהתמודדות עם האתגרים שקשר זה מציב בפנינו, ואת הפוטנציאל שלו להוות חוויה מתקנת לפצעי ילדות מוקדמים. נבחן השלכות טיפוליות אפשריות של קשר זה כהמשך תהליך האינדיבידואליזציה וכמימד נוסף לגישה האינטר-סובייקטיבית.

המהפכה השקטה של הטיפול התנכ"י – תודעה, נפש וכוונה גב' יעל שפיר גריבי

ההרצאה/התנסות תתאר את האופן שבו מנגישה הביבלתריה את הפרקטיקה הטיפולית מבוססת סיפורי התנ"ך, במרחב שבין התודעה המורכבת מהסיפורים הסובייקטיביים שלנו, לנפש המנוהלת ע"י הסיפורים הללו, והפניית מודעות קשובה אל הכוונה החיובית בשימור הסיפורים שבתודעה, ויצירה מחודשת שלהם באמצעות ההשתנות שבסיפורי המקרא.

התנסות במודל עבודה המשלב בין לימוד חשיבה הכרתית ("ימימה") לטיפול באמנות גב' ליאת צוקר

הלימוד של החשיבה ההכרתית המוכר גם בשם "ימימה", הוא לימוד בו הלומדים עוברים תהליכי צמיחה והתפתחות אישיים דרך שימוש במושגים המקבלים משמעות הנלמדת דרך קטעי הטקסט (יחלקים) של הלימוד. ההבנה של המושגים אינה רק שכלית, כי אם משלבת ממדים שונים של האדם- ממד רגשי, רוחני, הכרתי, מעשי, קשבי, ועוד. בהתנסות זו אדגים כיצד הממד של הדימוי ההבעתי-יצירתי (שאינו חלק רגיל בחשיבה ההכרתית) מזמן מפגשים חדשים של האדם עם ההבנה האישית שלו.

מושב רביעי: חיבורי גוף-נפש ורוח: בהתפתחות האישית ובעשייה הטיפולית

לעולם הטיפול הייתה תמיד הברירה בין התמקדות במכאובים, במחלות ובמצוקות, לבין התחברות למשאבים שמאחורי הקלעים – אלו החבויים בעולמם הפנימי של המטופלים, בקהילת האדם, בטבע שסביבנו ובממד הרוחני. מזה כמה דורות, אנחנו עדים להתפתחויות מחקריות וקליניות משמעותיות ששמות על המפה כוחות טיפוליים כמו אמונה, תקווה, דמיון, מצבי הכרה, משמעות, ועוד. מושב זה מוקדש למשאבים האלה, לכלי טיפול והתנסויות שמתכתבים אתם, ולקשר בינם למימוש הפוטנציאל האישי והקולקטיבי של חיים מלאים ויצירתיים

בכל אחד יש SELF גב' עינת אבני ברונסטין

בלב מודל ה-IFS (Internal Family System) מצויה ההנחה שבכל אדם טמון גרעין פנימי ייחודי ואוטנטי, בעל מיומנויות כמו בהירות, סקרנות, אומץ, חמלה, אינטואיציה ועוד. הבאת איכויות ה-SELF לתהליך הטיפול פותחת פרספקטיבה רחבה ועמוקה ואיכויות רוחניות שהן מעבר לתפיסה החושית המוכרת. היכולת הרב ממדית של ה-SELF מאפשרת תהליכי החלמה והעצמה משמעותיים ומשני חיים. נרחיב את ההסבר ויומחש גם בתהליך חווייתי למשתתפים.

מהחוויה הסומטית (Somatic Experience) לממד הרוח-נשמה גב' אילת דה פיצ'וטו

מודל החוויה הסומטית (SE) יכול להוות בסיס לשילוב ממדי הרוח והנשמה בתהליך הטיפולי. החוויה הסומטית פותחה כגישת טיפול למצבי חרדה ופוסט-טראומה, לשחרור "אנרגיה" רגשית-גופנית שנשארה כלואה בגוף. נסביר כיצד הגישה מאפשרת מצבי "שקט בעין הסערה", כפתח למצבי "רוח-נשמה", תובנות והנחייה פנימית.

חיבורי גוף-נפש ורוח בחדר הטיפול ד"ר נמרוד שיינמן

אוסף עצום של מידע שהצטבר בעשרות השנים האחרונות מלמד על הפוטנציאל התראפויטי ועוצמת משאבי ההחלמה שקיימים באדם – בחומרי רגשותיו, התנהגויותיו, אמונותיו ותודעתו. הרצאה זו תתייחס למשמעות התובנות הללו במפגש עם ה"אויבים" הקדומים שלנו - מחלה, מצוקה וכאב. נלמד על הגישה הטיפולית שנובעת מהתבוננות ממוקדת אדם, גישה שבאה לעורר הבנה, הערכה ופתיחות לכוחות הגוף, הנפש והרוח.

רוחניות גוף- נפש בשיטת ניה (NIA) פרופ' נורית ירמיה

ניה הינה שיטת תנועה המבוססת על עקרון ההנאה שבתנועה ותכנית התפתחות אישית-רוחנית שעבור אנשים רבים, מהווה נקודת מפנה משמעותית בחייהם. ניה מתאימה לכל אדם, בכל גיל, מצב גופני ורמת כושר. כשיטת תנועה, ניה משלבת השראה מעולמות אומנויות הריקוד, הלחימה והריפוי. ניה מדגישה את החיבור שבין גוף לנפש ברבדים העמוקים ביותר, באמצעות תנועה מותאמת, מודרכת וחופשית "בדרכו של הגוף". בשעורי ניה, מפתחים אינטליגנציה גופנית, מביעים רגש, משתמשים במינד להתמקד, לדמיון, ולכוון את תשומת הלב, ומכבדים וחוגגים את הייחודי שבנו. ההתנסות במהלך שעורי ניה הינה רק במת החזרות לאיך שהיינו רוצים להיות באמת בעולם. תכנית ההתפתחות האישית כוללת סדרה של הכשרות המבוססות על שילוב של מסורות מהמזרח ומהמערב המעמיקות את הידע ואת ההתפתחות האישית-רוחנית.

מושב חמישי: לוגותרפיה (טיפול ממוקד משמעות)

"קול קרא והלכתי, הלכתי כי קרא הקול, הלכתי לבל אפול..." המימד הנואטי והקריאה למציאת

משמעות

ד"ר פנינית רוסו-נצר

שאלת המשמעות היא עתיקת יומין, אוניברסלית וייחודית לאדם. מחקרים רבים מצביעים על תפקידה המרכזי של משמעות בחיים ברוחה נפשית ופיזית, כמו גם כמרכיב מפתח בהתמודדות עם מצבי משבר וסיכון. לוגותרפיה (תרפיה ממוקדת משמעות) הינה גישה טיפולית שנוסדה ע"י הנורולוג והפסיכיאטר, פרופ' ויקטור פראנקל, המעמידה במרכז את המימד הנואטי-רוחני. ההרצאה תציג עקרונות יסוד ומושגים מרכזיים בתפיסה הטיפולית הלוגותרפויטית כתשתית תיאורטית והמשגתית לתיאורי המקרים ולסדנה החווייתית שיוצגו במסגרת המושב.

על ספת הלוגותרפיה: אותנטיות, אחריות ומשמעות בטיפול גב' דפנה ברבן

הלוגותרפיה מעניקה למטפל עוגן תיאורטי ו'רוח גבית' לחיבור למימד הנואטי-רוחני בטיפול ולהרחבת טווח הראייה של המטופל, המאפשרים מראה נוספת ומסייעים לאדם בחיפוש אחר משמעות בחייו.

בהרצאה תוצג מראה זו, המאפשרת להתרומם מעבר לקושי שמביא איתו המטופל אל רמזי המשמעות ולתת מקום לאותנטיות, בחירה ואחריות. זאת באמצעות התנסות אישית כ'מטופלת' והצגת מקרה טיפולי להמחשה.

לגו ולוגותרפיה: משחק כנתיב למציאת משמעות בטיפול גב' עינב ריבק

החיפוש האנושי אחר משמעות בחיים מלווה את האדם לאורך חייו, החל מגיל צעיר. ההרצאה תציג, על-ידי תיאור מקרה, כיצד אבני היסוד של הלוגותרפיה באות לידי ביטוי במרחב הטיפולי כבר בגיל צעיר באמצעות יצירה ומשחק כערוצי ביטוי מרכזיים בחיי הילד.

סדנת התנסות: "אייכה?" - שאלות סוקראטיות, יצירה וחוויה בדרך למשמעות ד"ר פנינית רוסו-נצר,

גב' דפנה ברבן, גב' עינב ריבק

מושב שישי: הדרך הבודהיסטית ופסיכותרפיה רוחנית

תרגול או טיפול? פרספקטיבה בודהיסטית על תפיסת העצמי מר אסף סטי אל-בר

תורת הנפש הבודהיסטית מתייחסת אל העצמי כאל קונסטרוקט, תלְכִיד של רכיבים משתנים-תמיד, אשר מושפע ללא הרף מהגורמים והתנאים אליהם הוא מוטל. בסדנה נתייחס לתפיסה זו ולהשפעה של הפרדיגמה שיוצר המושג 'טיפול' על התהליך הטראנספורמטיבי שמתרחש במרחב הבין-אישי.

חמלה והחוכמה שבאי הוודאות גבי מאיה לאוב

הפסיכולוגיה הבודהיסטית מדגישה את טיפוח הפגיעות, אומנות הלב השבור, והאימון באי שליטה והתמסרות לאי הוודאות, כפרקטיקות משחררות. מהפרקטיקות האלו נולדת חמלה גדולה, שהיא ההבנה המעשית של החוכמה וראיית המציאות נכוחה.

”בקצה השמיים” אובדן ואבל בראי הבודהיזם גבי טלי הלמן-מור

תהליכי אבל הנם תהליכים ארוכים, המציבים בפנינו התמודדות עם תחושות מורכבות ועוצמתיות המשנות את חיינו ואת המציאות הפנימית והחיצונית בה אנו חיים. החיים החדשים של אחרי האובדן הגדול, מלווים בתחושת געגוע וחוסר, מחשבות של החמצה ופספוס ולעיתים אף אשמה ובושה.

במפגש נבדוק איך והאם החוכמה והתרגול הבודהיסטי יכולים לעמוד לרשותנו בהתמודדות המורכבת והרגישה הזו – התמודדות עם פרידה.

מושג שביעי: אמונה שירה ואהבה: פסיכואנליזה ורוחניות

על הצורך להאמין – גלגוליו וביטוייו של מושג האמונה בחשיבה הפסיכואנליטית ובטיפול גב' עינת פלדחי

בהרצאה אתיחס למקומו המרכזי של מושג האמונה בחוויה הקיומית ובהוויה האנושית, אל מול הקושי לאחוז בו מבחינה מילולית ולתאר אותו במונחים אקדמיים. אתיחס בפרט, לגלגוליו של מושג זה בחשיבה הפסיכואנליטית ובטיפול ולתנועה הדיאלקטית המתקיימת כיום, בין הנטייה לתפוס אותו כפרה-דיספוזיציה נפשית המצויה "בתוך" האדם ובין הראייה שלו כמשהו המופעל "מבחוץ" והמאפשר חריגה אל ממדים טרנסצנדנטיים. הדינמיקה הזאת תודגם תוך הישענות על משנתם של ויניקוט, ביון, לאקאן ואייגן.

היונה שם, אין צורך להצביע עליה – על רוחניות בתיאוריה ובטיפול על פי יונג ונימן מר גיא פרל

בפתח הרצאתי אסקור בתמציתיות את רעיונותיהם של ק. ג. יונג ושל אריך נוימן אודות מקום הרוחניות בנפש האדם, התפתחותו והטיפול בו. כנקודת מוצא לחלקה הקליני של ההרצאה אציג את התחריט השני בסדרת ה'רוזורים' פילוסופורים' (סדרת תחריטים אלכימיים לה הציע ק. ג. יונג פרוש סימבולי נרחב כמייצגים תהליכי העברה והעברה נגדית) בו מייצגת היונה את המימד הנומיוזי והנשגב בקשר הטיפולי. אציג שלושה תיאורי מקרים ובהם התייחסויות שונות אל אותו מימד – מהתייחסות מפורשת בעלת סממנים טקסיים-פורמליים, דרך התנסות ברוח השקופה המתממשת בקשר הבין אישי, ועד להפניית גב מכוונת ועיקשת של המטפל לעולם הרוח.

"כיצד הפסיכואנליזה והקבלה יכולות לרפא זו את זו?" ד"ר רות קרא-איונוב קניאל

ההרצאה תעסוק בזיקות שבין הפסיכואנליזה והקבלה וכן באזורי הכשל והעיוורון של כל תחום, אותם ניתן לרכז ולרפא באמצעות הדיאלוג בין שני העולמות. נבחן מה כל תחום יכול לתרום למשנהו ואילו כלים ניתן להשאיל במעבר בין התקופות והשפות השונות.

מליאת סיום

נתיבי רוח: מודל אינטגרטיבי להתפתחות רוחנית

פרופ' עפרה מייזל

בהרצאה אציג מודל חדש טנטטיבי של התפתחות רוחנית שמבוסס על מחקר פנומנולוגי של חוויות שינוי רוחני ועל תובנות ממודלים ומחקרים נוספים ואתייחס להיבטים שייחודיים בהתפתחות רוחנית בהשוואה לתפיסות של התפתחות רגשית אופטימלית או בשלות אישיותית.

"מפגשים מסוג השלישי": נקודות מפגש בין פסיכולוגיה חיובית ורוחניות

ד"ר פניינת רוסו-נצר

פסיכולוגיה חיובית היא תחום מחקרי שתופס תאוצה בשנים האחרונות ועוסק בתפקוד אנושי מיטבי אשר התפתח במטרה לאזן את העיסוק המסורתי של הפסיכולוגיה במצבי חולי נפשי ופתולוגיה. שלא במקרה חלק לא מבוטל מהחוויות והרגשות שנחקרו במסגרת הפסיכולוגיה החיובית באופן מעמיק ונמצאו קשורות באופן ישיר לרווחה נפשית וצמיחה אנושית, הן במהותן חוויות ורגשות רוחניים, כגון הכרת תודה, סליחה, פליאה (awe and wonder) והתרוממות רוח (elation).

ההרצאה תעסוק במפגש החשוב בין תחום המחקר המתפתח של הפסיכולוגיה החיובית לבין חוויות רוחניות, ובתובנות שניתן להפיק מכך.

מאבקים דתיים/רוחניים בקרב מוסלמים: מאפיינים תרבותיים והשלכות קליניות

ד"ר הישאם אבו ריא

מחקרי עבר קישרו בין דתיות ורוחניות ואינדיקטורים חיוביים של בריאות ורווחה נפשית. עד לאחרונה, אופנים בעייתיים של דת ורוחניות לא זכו לתשומת לב אמפירית ראויה. בין אופנים אלה, מאבקים דתיים/רוחניים (ביטויים של קונפליקט, ספק ומתח הקשורים לאלוהים, לאמונה דתית/רוחנית, או לקשרים דתיים/רוחניים) זוכים לתשומת לב הולכת וגדלה בספרות המקצועית. ממצאי מחקרים אלה גילו שלמאבקים אלה יש השלכות הרסניות על בריאותם ורווחתם הנפשית של אלה שחווים אותם. בהרצאה זו, אתמקד בתופעה של מאבקים רוחניים דתיים בקרב מוסלמים. תשומת לב מיוחדת תינתן לאלמנטים תרבותיים של תופעה זו, ולאופנים בהם אפשר להתייחס אליה בסטייג הטיפולי.

מן האקראי אל הנצחי: קריאה בשירתו של רילקה

ד"ר דנה אמיר

ההרצאה תעסוק בתפקיד המשורר על פי עשר "אלגיות דואיננו" מאת ריינר מריה רילקה, תפקיד המשק במובנים רבים לתפקידו של המטפל, ובאופן שבו השירה מחלצת מן החולף והאקראי את ההכרחי והנצחי.

חמלה כיסוד של הפסיכואנליזה אצל ביון וואגנר

ד"ר משה ברגשטיין

ההרצאה תציע הקשבה לאופרה פרסיפל של ואגנר דרך תיאורית החשיבה של וילפרד ביון, תוך ניסיון להעשיר את תיאורית החשיבה באמצעות התבוננות על יסוד החמלה כיסוד מרכזי. במהלך ההרצאה יושמעו קטעים מתוך האופרה עצמה.

מושבי הכנס - במבט על

מיקום טרם נקבע	מיקום טרם נקבע	מיקום טרם נקבע	מיקום טרם נקבע	מיקום טרם נקבע	מיקום טרם נקבע	אודיטוריום הכט	
מושב שביעי	מושב שישי	מושב חמישי	מושב רביעי	מושב שלישי	מושב שני	מושב ראשון	11:15- 13:15
פסיכואנליזה ורוחניות	הדרך הבודדהיסטית ופסיכותרפיה רוחנית	לוגותרפיה (טיפול ממוקד משמעות)	חיבורי גוף-נפש ורוח: בהתפתחות האישית ובעשייה הטיפולית	פסיכותרפיה רוחנית יהודית	"שב איתו" על סף השבר": ליווי רוחני בשכול	מצבי תודעה כמנוף לתהליכי שינוי והתפתחות	

יו"ריות שותפות של הכנס

פרופ' עפרה מייזלס ד"ר פנינית רוסו-נצר

הוועדה האקדמית של הכנס (לפי סדר א-ב)

ד"ר דנה אמיר, ד"ר אביבה ברקוביץ'-אוחנה, פרופ' נורית ירמיה

פרופ' עפרה מייזלס, ד"ר מריאנה רוח-מדבר שפירא

ד"ר פנינית רוסו-נצר, ד"ר אביהו שושנה

מזכירות הכנס:

גב' פנינה אוחנה

אתר הכנס: <https://spiritpsych.edu.haifa.ac.il>

פייסבוק: <https://www.facebook.com/events/303012997085125/>

יו"רות שותפות של הכנס:

פרופ' עפרה מייזלס וד"ר פנינית רוסו-נצר

חברי הוועדה האקדמית של הכנס (לפי סדר ה-א"ב):

ד"ר דנה אמיר, ד"ר אביבה ברקוביץ'-אוחנה, פרופ' נורית ירמיה,

פרופ' עפרה מייזלס, ד"ר מריאנה רוח-מדבר שפירא,

ד"ר פנינית רוסו-נצר, ד"ר אביהו שושנה

אתר הכנס

spiritpsych.edu.haifa.ac.il